

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาพพจน์ของบุคคลอาชีพต่าง ๆ ตามการรับรู้
ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย 5 แห่ง คือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร
และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยแห่งละ 100 คน ใต้นิสิต
ซึ่งเป็นตัวแทนในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 500 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบวัดภาพพจน์ที่มีลักษณะเป็นมาตราแจกความหมาย (Semantic
Differential Scale) โดยมีวิธีการคัดเลือกมโนทัศน์ (Concept) และมาตราวัด
(Scale) ดังนี้

วิธีการเลือกมโนทัศน์

ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาภาพพจน์ของกลุ่มบุคคลอาชีพต่าง ๆ ดังนั้น
ชื่ออาชีพจึงเป็นส่วนที่เรียกว่า มโนทัศน์ของเครื่องมือนี้ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งอาชีพออกเป็น 3 ระดับ
และทำการคัดเลือกอาชีพที่จะศึกษาออกมาดังนี้

อาชีพระดับสูง หมายถึง อาชีพที่มีการเรียนการสอนแบบรูปนัยถึงระดับ
ปริญญาตรี ได้แก่อาชีพ แพทย์ ครู วิศวกร พยาบาล นักบริหารธุรกิจ นักกฎหมาย นายทหาร
นายตำรวจ

อาชีพระดับกลาง หมายถึง อาชีพที่มีการเรียนการสอนแบบรูปนัยตั้งแต่ระดับมัธยมแต่ไม่ถึงขั้นปริญญา ได้แก่อาชีพ เลขานุการ ช่างเทคนิค ช่างเสริมสวย มีคฤหบดี นายสิบทหาร พลตำรวจ

อาชีพระดับต่ำ หมายถึง อาชีพที่ไม่มีการสอนแบบรูปนัย ได้แก่อาชีพ กรรมกร การโรง แม่ค้า-ทนายเร่ ชาวนา ลีเก หมอนวด

วิธีเลือกมาตรวัด

1. ผู้วิจัยนำชื่ออาชีพทั้ง 20 อาชีพที่เลือกมานั้นให้นิสิตปริญญาโท ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 40 คน เขียนคำคุณศัพท์ที่แสดงลักษณะของกลุ่มบุคคลอาชีพเหล่านั้นตามความรู้ลึกของแต่ละคนให้ได้มากที่สุด โดยให้เขียนคนละ 1 อาชีพ เพื่อให้ได้คำคุณศัพท์เกี่ยวกับอาชีพ

2. รวบรวมคำคุณศัพท์ที่แสดงลักษณะของกลุ่มบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่ได้จากข้อ 1 แล้วให้นิสิตปริญญาโทกลุ่มเดิมนั้นหาคำตรงข้ามของคำคุณศัพท์เหล่านั้น เช่น ฉลาด ตรงข้ามกับโง่ ซึ่งเกี่ยวข้องตรงข้ามกับขยัน เพื่อหาความถี่ของคำคุณศัพท์ที่มีผู้ให้คำตรงข้ามเหมือนกันมากที่สุด

3. คัดเลือกคำคุณศัพท์ที่มีความถี่สูงสุด และรองลงมาที่ได้จากข้อ 2 นำมาพิจารณาคัดเลือกเพื่อใช้เป็นมาตรวัดของเครื่องมือที่จะใช้ ผู้วิจัยแยกลักษณะของอาชีพออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ลักษณะอาชีพด้านเศรษฐกิจ เช่น ร่ำรวย ยากจน
2. ลักษณะด้านสังคม เช่น มีเกียรติ ไร้เกียรติ
3. ลักษณะของงาน เช่น อิสระ ไม่อิสระ
4. ลักษณะของบุคคล เช่น โง่ ฉลาด

ซึ่งการพิจารณาคัดเลือกค่าในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร วิชชาวุธ อาจารย์ที่ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในการคัดเลือกและเพิ่มเติมค่าที่เหมาะสมบางค่า ได้แก่ มีเกียรติ - ไร้เกียรติ ชั้นสูง - ชั้นต่ำ อิสระ - ไม่อิสระ นาย - บ่าว ก้าวหน้า - ล้าหลัง ซึ่งการคัดเลือกค่าเพิ่มเติมนี้ก็ใช้

เกณฑ์ลักษณะของอาชีพทั้ง 4 ด้านตั้งที่กล่าวข้างต้นด้วย

4. หลังจากคัดเลือกค่าที่ใช้เป็นมาตรวัดครบ 20 คู่แล้ว ผู้วิจัยพิมพ์แบบสอบถามนี้โดยจัดมาตรวัดให้ซ้ำวกและซ้ำลมอยู่บนกันทั้งสองด้านเพื่อป้องกันการเกิดเฮโล เอฟเฟค (halo effect) และในแบบสอบถามแต่ละชุด เพื่อให้เกิดการถ่วงดุล (Counterbalancing) ระหว่างอาชีพแต่ละอาชีพ ผู้วิจัยได้เรียงหน้าอาชีพต่าง ๆ ให้สลับกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เสนอแบบวัดภาพพจน์ (ดูตัวอย่างแบบวัดภาพพจน์ในภาคผนวก) ให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนประเมินลักษณะของแต่ละอาชีพ โดยให้กาเครื่องหมายกากบาทลงบนช่องที่กลุ่มตัวอย่างต้องการประเมิน (ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2523)

2. ผู้วิจัยทำการทรววจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ให้มาตรวัดด้านบวกเป็น 7 คะแนน และคะแนนลดลงไปเรื่อย ๆ จนถึง 1 คะแนน ในมาตรวัดด้านลบตั้งตัวอย่างเช่น

X 7 : 6 : 5 : 4 : 3 : 2 : 1 Y

เมื่อ X เป็นลักษณะทางบวก

Y เป็นลักษณะทางลบ

1 หมายถึง มีลักษณะ Y มากที่สุด

2 หมายถึง มีลักษณะ Y มาก

3 หมายถึง มีลักษณะ Y เล็กน้อย

4 หมายถึง ไม่มีลักษณะทั้ง X และ Y หรือมีลักษณะทั้ง X, Y เท่ากัน

5 หมายถึง มีลักษณะ X เล็กน้อย

6 หมายถึง มีลักษณะ X มาก

7 หมายถึง มีลักษณะ X มากที่สุด

3. ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะที่ตอบมาครบทุกหน้าและทุกข้อ ปรากฏว่าได้

แบบสอบที่ตอบครบสมบูรณ์จำนวน 380 ชุด คิดเป็น 76 เปอร์เซ็นต์ ของแบบสอบที่เก็บมาได้ทั้งหมด

4. คัดลอกคะแนนจากแบบสอบถามลงในตารางที่มีแกนตั้งเป็นชื่ออาชีพ และแกนนอนเป็นชื่อมาตรวัด โดยตาราง 1 หน้าจะเป็นข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลคะแนนที่ได้ไปบันทึกลงเทปคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นสื่อ นำข้อมูลเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ IBM 370/138 ที่สถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. คำนวณมิติเลชคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อกระทงทุกข้อในแต่ละอาชีพ แล้วเสนอเป็นโปรไฟล์ (Profile) ของแต่ละอาชีพ
2. วิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
3. วิเคราะห์ตัวประกอบของแต่ละมาตรวัด (Scale)